

Finnmark Arbeiderparti

Fylkesvalgprogram 2015 – 2019

Et anstendig og trygt arbeidsliv	3
Næring	4
Fiskeri	4
Havbruk	6
Landbruk.....	6
Reindrift.....	7
Mineralvirksomhet	8
Opplevelsesnæringer og reiseliv.....	9
Petroleum	9
Klima og miljø.....	10
Energi, beredskap og forsyning	11
Kompetanse og kapital	12
Regionale utviklingsmidler	13
FEFO.....	14
Samferdsel	14
Utdanning og kompetanse	15
Kultur og idrett	17
Helse	18
Internasjonalisering.....	19

Framtidas Finnmark

Finnmark Arbeiderparti tror på sterke fellesskapsløsninger fordi det er sammen, og ikke hver for oss, vi får til det vi vil. Vårt mål er at fylkeskommunen og kommunene skal være sterke og solidariske fellesskap som igjen gir større frihet og trygghet for enkeltmennesket.

Finnmark Arbeiderparti vil forplikte seg til å arbeide for at ingen skal mobbes eller bli trakassert på grunn av sin funksjonsevne, sitt språk, sin kultur, etnisitet, kjønn, religion eller seksuelle legning.

Vi skal være stolt over vår kulturelle bakgrunn og vårt flerkulturelle særpreg. Samisk og kvensk kultur og identitet er svært viktig for Finnmark, og det skal gjenspeiles i språk, kultur og samfunnsliv.

Vi trenger alle hverandre i Finnmark. Tettsteder og distrikter er avhengige av hverandre. Kommunene og fylkeskommunen utgjør grunnmuren i velferdssamfunnet, med ansvar for viktig oppgaver som skole, helse, eldreomsorg, arbeidsplasser og kultur. De er sentrale utviklingsaktører, med viktig ansvar for arealplanlegging, bidrag til næringsutvikling og livskraftige bo- og arbeidsmarkedsregioner. Kommunesammenslåing forutsetter frivillighet og fylkeskommunen må opprettholdes.

I motsetning til de andre politiske partiene i Norge, har arbeiderbevegelsen vokst frem i en internasjonal kontekst. Det gjelder også Finnmark Arbeiderparti. Verdien vi representerer er internasjonalt forankret gjennom over 100 års demokratisk arbeid på tvers av internasjonale grenser.

Finnmark er hjertet i nordområdepolitikken og skal være premissleverandør for utviklingen. Vi skal jobbe for å synliggjøre Finnmarks posisjon. De store naturressursene som ligger i havet og på land skal gi bærekraftig vekst og utvikling til fylket og være en del av nasjonens økonomiske rygggrad. Ressursutviklingen skal skje lokalt og regionalt og gjøre Finnmark til en internasjonalt viktig kompetanseaktør og ikke bare råvareleverandør.

Finnmarks grense til Russland gjør oss spesiell i nasjonal og internasjonal sammenheng. Dette har Barentssamarbeidet vist og løftet frem i over tjue år. Vår fylkesgrense mot Finland gir grunnlag for bilateralt samarbeid og ressursforvaltning. Finnmark skal fortsette med sitt internasjonale engasjement.

Kommunen og fylkeskommunen er viktige demokratiske arenaer hvor finnmarkingene får innflytelse på egen samfunnsutvikling. Finnmark Aps program viser hvilke ambisjoner vi har for fylket vårt i perioden 2015 – 2019, hvilken retning og prinsipper vi legger til grunn og hvilke konkrete handlinger som skal ta oss nærmere det Finnmark vi ønsker oss for fremtiden.

Et anstendig og trygt arbeidsliv

Ambisjon:

- Finnmark Arbeiderparti vil videreføre den norske arbeidslivsmodellen med et sterkt og forpliktende 3 partssamarbeid mellom partene i arbeidslivet og myndighetene.
- Vi vil jobbe for et trygt og anstendig arbeidsliv for alle. Vi vil fortsette den nasjonale dugnaden for at flere skal stå i jobb.
- Finnmark Arbeiderparti vil jobbe for å endre dagens permitteringsregler som slår uheldig ut for arbeidsgiverne og arbeidstakere.
- Finnmark Arbeiderparti vil bekjempe enhver form for sosial dumping.
- Ingen søndagsåpne butikker i Finnmark.

Prinsipper:

- Grunnleggende velferdstjenester skal ikke privatiseres eller kommersialiseres.
- Finnmark skal være et foregangsfylke i IA arbeidet.
- Alle skal ha rett til hel stilling og fast ansettelse. Deltidsansattes fortrinnsrett til hel stilling etter Arbeidsmiljøloven må styrkes. Vi må få bukt med ufrivillig deltid.
- Norske lønns og arbeidsvilkår skal ligge til grunn i all anbuds konkurranse i fylket.
- Bevare dagens sykelønnsordning med full lønn under sykdom.
- Sikre dagens Arbeidsmiljølov.
- Vi sier nei til utvidelse av ordningen med midlertidig ansettelser, søndagsåpne butikker og økt arbeidstid.
- Finnmark Arbeiderparti vil fortsette å jobbe for likelønn sammen med partene.
- Føre en familiepolitikk som støtter opp om likestilling i arbeidslivet ved å bekjempe svekkelsen av fedrekvoten i foreldrepermisjon
- Tillitsvalgte skal ha innsynsrett hos leverandører og bemanningsforetak ved inngåtte anbud med Finnmark fylkeskommune.

Tiltak:

- Stimulere bedriftene og offentlig sektor til å gjennomføre etter – og videreutdanning av ansatte.
- Allmenngjøring av tariffavtalene som sikrer at ansatte i utsatte bransjer får likeverdige lønns – og arbeidsvilkår for å bekjempe sosial dumping.
- Jobber for å bevare innsynsretten.
- Finnmark Arbeiderparti vil arbeide for at kommuner og offentlige selskaper vedtar en antikontraktørklausul med bestemmelser som begrenser bruk av underentreprenører i forbindelse med utlysning av offentlige anbud innenfor bygg- og anleggskontrakter og innenfor kjøp av varer og tjenester.

Næring

Finnmark Arbeiderparti vil jobbe for en aktiv næringspolitikk som legger til rette for et nyskapende, kunnskapsbasert og miljøvennlig næringsliv og som styrker norsk næringslivs konkurransekraft.

Vår ambisjon er en ytterligere vekst i de naturressursbaserte næringene, og at utnyttelse av felleskapets ressurser skal gi økt lokale og regionale ringvirkninger. Finnmark Arbeiderparti vil i samarbeid med nasjonale myndigheter jobbe for å sikre nødvendig infrastruktur som grunnlag for næringsutvikling.

Finnmark Arbeiderparti mener at all næringsvirksomhet og offentlige bedrifter må ta inn lærlinger for å sikre fagutdanningen i fylket.

Det er Finnmark Arbeiderpartis grunnholdning at naturressursene tilhører fellesskapet og at utnyttelse av ressursene skal bidra til å utvikle sterke lokalsamfunn. Finnmarks kulturelle særtrekk er vår styrke og må brukes positivt i næringsvirksomhet.

Primærnæringene skal styrkes gjennom modernisering av driften, og fokus på kvalitetsprodukter og markedsarbeid. I perioden frem til 2019 skal investerings og utviklingstiltak for primærnæringen prioriteres.

Finnmark Arbeiderparti vil jobbe for at Innovasjon Norge beholder sitt regionale styre og får bedre rammebetingelser, for å være en sterk part i utviklingsarbeidet i fremtidens Finnmark.

I Finnmark medfører internasjonal samhandling et styrket potensial for næringsutvikling. Dette gjelder ikke bare detaljhandel over grenser på land, men også internasjonal samarbeid om store industriprosjekter til havs.

Fiskeri og sjømat

Ambisjon:

- Øke Finnmarksflåtens andel av de totale torskekvotene
- Sikre rekrutteringen til fiskeryrket.
- Ha en moderne og framtidsrettet flåte.
- Sikre leveringsmulighetene for sjarkflåten og kystflåten.
- Ha en robust landindustri som skal sikre stabile, lønnsomme og helårlige arbeidsplasser.

Prinsipper:

- Finnmark Arbeiderpartiets holdning er at fiskeriressursene tilhører fellesskapet, og skal forvaltes i evighetens perspektiv.
- Finnmark Arbeiderparti stiller seg bak dagens deltakerlov og fiskesalgslagslov.
- Forvaltningen av fiskeressursene må ha som mål å opprettholde sterke bestander som gir et best mulig langtidsutbytte, stor verdiskaping og sterke lokalsamfunn i kyst- og fjord-Finnmark.
- Sjølaksefisket er en tradisjonell næring som skal ivaretas.
- Satse målrettet på markedsutvikling, nye produkter og teknologi i sjømatnæringa.

Tiltak:

- Styrke muligheten for å kjøpe fartøy med kvoter tilbake til Finnmark ved blant annet å opprette et investeringsfond og å styrke fylkeskommunens rekrutteringsfond.
- Kreve at Innovasjon Norges rammebetingelser endres slik at de blir en reell samarbeidspartner for de som vil investere i sjømatnæringen.
- Oppheve dagens fylkesbindinger, og vurdere kvotebonus for fiskere bosatt i Finnmark for å kompensere for verdiforringelse ved kjøp av kvoter.
- Kreve at det kvantum som ligger i trålkonsesjoner med leveringsplikt i Finnmark blir landet ved de anlegg i Finnmark der det er leveringsplikt.
- Kreve forutsigbarhet i rammebetingelsene ved at dagens kvoter ikke flyttes fra mindre flåtegrupper og over til større flåtegrupper.
- Det må arbeides videre med sikte på fleksibilitet og alternative fangstmetoder og fartøybruk for dagens trålkonsesjoner.
- For å opprettholde et omfattende nettverk av kjøpestasjoner langs kysten må ordningen med føringstilskudd økes.
- Fortsette jobben med at intensjonene i kystfiskeutvalgets innstilling følges opp i sin helhet
- Vurdere kvalifiseringsgrensen for kongekrabbe flyttet lenger vest for å styrke rekrutteringen innen fiskeriyrket og ivareta de som er mest plaget med krabben. Aktivitetskrav til krabbefisker i annet fiskeri.
- Bifangstordningen og ferskfiskbonusen videreføres og styrkes.
- Jobbe for at ferske leveranser prioriteres gjennom kvotesystemet.

Havbruk

Ambisjon:

- Økte lokale ringvirkninger fra havbruksnæringen
- Etablere pilotprosjekt på landbasert oppdrett
- Ingen rømte oppdrettslaks i elvene
- Utnytte tang og tare som en ressurs

Prinsipper:

- De samfunn som berøres av havbruksvirksomhet skal ha kompensasjon for miljømessige ulemper og arealbinding.
- Miljømessige konsekvenser skal tillegges betydelig vekt ved tildeling av konsesjoner
- Fylkeskommunen som regional konsesjonsmyndighet skal ha avgjørelsesmyndighet når det gjelder utvidelse eller etablering av nye konsesjoner

Tiltak:

- Ved tildeling av konsesjoner vektlegges aktørenes evne og vilje til tilrettelegging for lokale ringvirkninger og tilpasning i forhold til andre interessenter.
- Bidra til etablering av rømmingsberedskaps-grupper for rask fanging av rømt oppdrettslaks.
- Kommunene skal ha sin andel av vederlaget for oppdrettskonsesjoner gjennom en egen årlig arealavgift.
- Kommunenes arbeid med kystzoneplaner styrkes gjennom samarbeid med fylkeskommunen for å bedre kunne belyse de miljømessige konsekvensene.

Landbruk

Ambisjon:

- Sikre produksjonen ved meieriene i Alta og Tana.
- Fulle opp ledige melkekvoter og øke antall kyr med 500 og dermed sikre produksjon
- Redusere antall rovdyrdrepte beitedyr.
- Øke antall bruk i Finnmark

Prinsipper:

- Landbrukspolitikken skal sikre at det produseres mat over hele landet og gi det arktiske landbruket større oppmerksomhet.
- Distriktslandbruket skal bidra til sysselsetting og bosetting, samt gi grunnlag for annen relatert næringsvirksomhet.
- Et sterkt jordvern er nødvendig, spesielt i arktiske områder med begrensede areal for matproduksjon.
- De unge i landbruket skal gis bedre muligheter for å investere i driftsbygninger

Tiltak:

- Styrke landbruket i Finnmark gjennom etablering av et moderniseringsprogram i samarbeid med næringen.
- Styrke markedsføring av arktisk landbruk
- Utvikle og markedsføre spesialiteter fra Finnmarksjordbruket
- Drive en aktiv rovdyrforvaltning basert på forskning og erfaringsbasert kunnskap. Øke uttaket av rovvilt som er i beite- og kalvingsområder.

Reindrift

Ambisjon:

- Øke lønnsomheten i næringen gjennom å produsere førsteklasses mat
- Utvikle reindriftsnærings potensiale som reiselivsprodukt gjennom kultur og opplevelser.

Prinsipper:

- Reindriften er viktig for Finnmark, både med hensyn til verdiskapning og som en sentral del av Finnmarkskulturen.
- Finnmarks areal er i bruk ved at det som ikke er utbygd benyttes som beiteland. Dette fører til at all videre utbygging gjør inngrep i en eksisterende næring.
- FAP vil jobbe for ordninger som demper arealkonflikter og sørger for gode løsninger for reindriftsnæringa, fylkets øvrige innbygger og næringsliv.
- Reintallet må tilpasses beitegrunnet gjennom reduksjon i reintallet til et bærekraftig nivå.

Tiltak:

- Jobbe for styrke reindriftsnæringas mulighet til å drive reiselivsvirksomhet blant annet gjennom å tillate turistkjøring til vinterbeitene.
- Reindriftsnæringen skal ha fradrag for avgifter knyttet til driftsmidler
- Modernisering av reindriftsanlegg for effektivisering og utvikling av næringen skal prioriteres
- Næringsrettede utviklingsprogrammer som hever kvaliteten i alle ledd skal igangsettes
- Reindriftsutøvere må sikres stabile og forutsigbare slaktemuligheter
- Jobbe for garantiordning for minstepris på reinkjøtt
- Legge til rette for at heltidsutøvere i reindriftsnæringen prioriteres i statlig virkemiddelbruk.

Mineralvirksomhet

Ambisjon:

- Etablere mineralvirksomhet som gir store positive lokale ringvirkninger og er bærekraftig.

Prinsipper:

- Etablering av mineralvirksomhet forutsetter støtte lokalt (kommunestyret), at miljømessige hensyn ivaretas og at berørte parters interesser hensyntas.
- Mineralselskapene skal ha lokal administrasjon og ledelse.

Tiltak:

- Konesjonsvilkår som ivaretar fylkets behov innenfor utdanning og opplæring innen mineralvirksomheten.
- Virksomheter og underleverandører pålegges å ta inn lærlinger.
- Jobbe for at arbeidsstokken består av lokal og regional arbeidskraft

Opplevelsesnæringer og reiseliv

Ambisjon:

- Betydelig vekst i reiseliv og opplevelsesindustrien i Finnmark.
- Øke kvaliteten i alle ledd av verdikjeden
- Øke antall helårlige arbeidsplasser
- Etablere næringsnettverk i fylket for å utvikle og styrke produkt og kvalitet
- Etablere portaler til Finnmark ved fylkes- og riksgrenser.

Prinsipper:

- Fellesskapet skal bidra til markedsføring og profilering av fylkets unike natur og kultur, og skal stimulere til utvikling av kulturnæringer og opplevelsesindustri.
- Støtte utvikling av nye opplevelsesprodukter hvor flere ledd i verdikjeden samarbeider
- Stimulere til økt samarbeid mellom nærings- og kulturaktører og det offentlige

Tiltak:

- Legge til rette for å bruke kulturminner som en del av opplevelsesindustrien og utvikle eget program for bruk av kulturminner i næringssammenheng.
- Jobbe for økt nettverkssamarbeid mellom reiselivsaktørene.
- Jobbe for å styrke ringvirkningene av cruisenæringen i Finnmark
- Bidra til å etablere et arktisk kvalitetsmerke
- Jobbe for å innføre incentivordning med 25 % refusjon for filmproduksjon i tiltakssonen.
- Jobbe for å styrke ringvirkningene av cruisenæringen i fylket

Petroleum

Ambisjon:

- Å forsterke Finnmark som en kompetent olje- og gassregion i nært samarbeid med industrien, partene i næringslivet, nasjonale myndigheter og lokale ressurser.
- Ilandføring av petroleumsressurser i Finnmark skal sikre størst mulig verdiskapning.

Prinsipper:

- Petroleumsvirksomhet utenfor Finnmarkskysten skal gi lokale og regionale ringvirkninger.

Tiltak:

- Styrke dialogen med operatørselskaper og hovedleverandører for å gjøre relevant informasjon tilgjengelig for potensielle leverandørbedrifter
- Styrke samarbeide med operatørselskapene, næringshagene og Petro Arctic med sikte på å utvikle bredden av lokale leverandører i Finnmark
- Øke de lokale ringvirkningene i omfang og bredde gjennom målrettet satsing på lokal ressursutnyttelse, nedstrømsaktiviteter, utviklingsarbeid og innovasjon
- Legge til rette for bedre organisering av bygg- og anleggssektoren som en del av leverandørindustrien
- Legge til rette for samarbeid mellom næringslivet i Finnmark og leverandørindustrien i andre deler av landet
- Ha fokus på rekruttering av lokal og regional arbeidskraft og virksomhetene forpliktes til å ta inn lærlinger
- Ressursene fra Johan Castberg-feltet skal ilandføres.
- Arbeidet med petroleumsutvinning utenfor Øst-Finnmark forseres.

Klima og miljø

Ambisjon:

-

- Naturressursene må forvaltes slik at kommende generasjoner også kan høste av dem på samme måte som i dag.
- Finnmark skal ta sin andel av ansvaret for å redusere klimagassutslippene.
- En oljevernberedskap beredt til å møte fremtidige utfordringer i tett samarbeid med lokale aktører.

Prinsipper:

- Prioritere næringstiltak som reduserer forurensning og klimagassutslipp

Tiltak:

- Jobbe for å sikre at petroleumsnæringen blir underlagt miljøkrav som står i stil med utfordringene i Barentshavet
- Oppfordre underleverandører til olje- og gassindustrien til å vurdere egne tiltak for klimareduksjon
- Være en pådriver for å opprettholde fokus på nasjonale og internasjonale miljøspørsmål, som for eksempel forurensing fra Nikel over Sør-Varanger
- Legge til rette for sikker og effektiv avfallshåndtering i regionen
- Integre miljø- og klimatiltak i alle fylkeskommunens planer.

Energi, beredskap og forsyning

Ambisjon:

- Sikre fylkets innbyggere og næringsliv, gjennom en god forsyningssikkerhet.

Prinsipper:

- Beredskap og forsyning skal være ett offentlig ansvar
- Etablere testsenter for maritimt utstyr som skal brukes i arktiske strøk.

Tiltak:

- Realisering av Statnetts planer for utbygging av sentralnettet til Hammerfest og Varangerbotn
- 420 kV skal bygges
- Sikre sentralnettforbindelse til våre naboland
- Det etableres et ressurs- og kompetansesenter for beredskap og sikkerhet i Finnmark.
- Jobber for å utvikle GP som hovedbase for alliert treningscenter, ny infrastruktur til øvingsaktivitet og styrke rekruttering til HV gjennom å etablere utdanningsavdeling for de som utfører førstegangstjeneste

Kulturnæringene

Ambisjon:

- Finnmark skal være et fyrtårn i videreutvikling av kulturnæringene.

Prinsipper:

- Aktivitet og vekst skaper vi selv!
- Vi skal jobbe aktivt for at Finnmarks unike historie, særpreg og (fler)kultur tas i bruk som en ressurs for å utvikle nye produkter og lønnsomme bedrifter
- Bruke kulturbedriftene i å bygge Finnmarks profil utad
- Vi vil legge til rette for nyetableringer, økt lønnsomhet og vekst i etablerte bedrifter, og bygge en robust næring som er like viktig for Finnmark som de naturressursbaserte næringene
- Vi skal bruke kunnskap og erfaring fra kulturnæringene til å videreutvikle Finnmarks øvrige næringsliv

Tiltak:

- Bidra til sterkere nettverk/klynger med kulturbedrifter, forskningsaktiviteter og investorer
- Ta initiativ til et krafttak for dubbing av barnefilmer på samisk, utvikling av samiske spill og app'er, samt oversettelse av norsk og internasjonal barnelitteratur, lydbøker og tegneserier til samisk
- Ta i bruk kulturminner som en ressurs i nærings- og samfunnsutviklingen
- Jobbe for å innføre incentivordning med 25 % refusjon for filmproduksjon i tiltakssonen
- Utnytte mulighetene gjennom Forskningsrådets VRI-program, marint verdiskapingsprogram og andre nasjonale satsinger
- Utarbeide bedre statistikkverktøy for å måle resultater

Kompetanse og kapital

Ambisjon:

- Økt tilgang på risikovillig kapital for næringslivet i Finnmark.
- Økt FOU virksomhet i Finnmark

Prinsipper:

- Forskning og kompetanse gir innovasjon og næringsutvikling, og det er derfor viktig å styrke FOU-virksomheten i fylket.
- Områder med svak kapitaltilførsel må sikres kapitaltilgang.
- Sikre kompensasjon for store båndlagte områder

Tiltak:

- Øke tilgangen til risikovillig kapital ved å styrke bruken av nasjonale fond.
- Innovasjon Norge/Finmark må ta større andel av toppfinansiering innenfor prioriterte næringer
- Opprette regionalt investeringsfond for prioriterte næringer

Regionale utviklingsmidler

Ambisjon

- Bidra til å styrke og utvikle næringsutvikling i Finnmark basert på fylkets naturgitte ressurser.

Prinsipper:

- Styrke næringsutvikling som gir kompetanse og arbeidsplasser innen olje og energi, fornybar energi, mineralvirksomhet, reiseliv, jordbruk, reindrift og fiskeri
- Støtte opp under opplevelsesnæringene
- En tydelig satsing på næringsutvikling ved tildeling av RUP-midler

Tiltak:

- Styrke samarbeidet mellom offentlige og private aktører
- Tilrettelegge for næringsutvikling gjennom fylkeskommunens planverk

FEFO

Ambisjon:

- FEFO skal være en solid forvalter av grunnen i Finnmark, som bidrar til god samfunnsutvikling og bidrar til økt verdiskapning og økt lokalt eierskap i Finnmark.

Prinsipper:

- Det innføres et prinsipp om at 50 % av overskuddet i FEFO skal gå til næringsutvikling.
- Forvaltningen av overskuddet må være profesjonell og ikke komme i konflikt med FEFO's forvalterrolle.
- Rettigheter til den delen av Finnmarks naturressurser som FEFO forvalter kan leies ut, men ikke selges.

Tiltak:

- Beholde eierandelen i Finnmark Kraft for å sikre lokalt eierskap og ringvirkninger av kraftproduksjon.
- Vurdere muligheten for at FEFO kan utvikle industriområder i samarbeid med kommuner og næringsaktører
- Utrede modell for overskuddsanvendelse for å sikre profesjonalitet i forvaltningen av overskuddet og hindre rollekonflikter.

Samferdsel

Ambisjon:

- Øke Finnmarks andel av statens overføringer til samferdsel med bakgrunn i vår geografi, avstander og næringslivets behov.
- Prioritere infrastrukturtiltak som skaper forutsigbarhet og nærhet til næringer og marked i Finnmark.
- Redusere antall skadde og drepte i Finnmarkstrafikken.

Prinsipper:

- Prioritere infrastruktur og samferdselstiltak til de områder som bidrar med stor verdiskapning til fellesskapet.
- Universell utforming skal være et overordnet prinsipp for utforming av kollektivtilbudene
- Kollektivtilbudene skal være tilpasset framtidens miljøkrav
- Rutetilbudene skal være tilpasset elevenes behov
- Sikre bedre ruteregularitet i Finnmark

Tiltak:

- Prioritere trafiksikkerhetstiltak slik som gang- sykkelsti, bussholdeplass, gatelys o.l.
- Beholde dagens seilingsmønster og styrke hurtigruta som transportør av folk og gods, og som reiselivsaktør.
- Mer gods fra vei til båt
- Større andel av rassikringsmidler til Finnmark
- Jobbe for økt lokal forvaltning av motorferdsel, derfor må motorferdselloven endres
- Beholde dagens kortbanenett og bedre korrespondansen på flyvninger internt i Finnmark
- Styrke de regionale lufthavnene
- Styrke stamflyplassene Alta, Banak og Kirkenes, og styrke flynavene i Alta og Kirkenes
- Øke kaikapasiteten for gods- og persontrafikk, spesielt i stamnetthavnene

Utdanning og kompetanse

Ambisjon:

- Høy faglig kvalitet på undervisning for å øke gjennomføringsgraden og elevresultatene.
- Undervisning basert på utnyttelse av moderne teknologi og tilpasse undervisningsformene til dagens samfunn.
- Elever som starter yrkesfaglig opplæring i Finnmark skal sikres 2 år i skole og 2 år i lære
- Trepertssamarbeid innen opplæring mellom fylkeskommunen, næringsliv og arbeidstakerorganisasjoner hvor elevens forutsetninger er i fokus.

Prinsipper:

- Alle i Finnmark skal ha lik rett til utdanning, uansett sosial bakgrunn. Derfor sier vi nei til økt privatisering som tar pengene bort fra fellesskolen. Det er viktig at det foretas en helhetsvurdering ved søknader om opprettelse av private skoler.
- En struktur i videregående opplæring tilpasset elevenes faglige behov, næringslivets behov og som styrker fagmiljøene og sikrer en bærekraftig økonomi.
- Redusere fravær gjennom økt fokus på den enkelte elevs faglige og sosiale behov
- En videregående skole som jobber sammen for å videreutvikle kvaliteten med eleven i fokus
- Bedre samarbeidet mellom universitet og samisk høgskole, videregående opplæring og grunnskole, for å øke den faglige og pedagogiske kvaliteten i grunnskolen og videregående opplæring.
- Få flere fagarbeidere ved å øke interessen for yrkesfag
- Kvalitetssikre ivaretagelse av, og øke antall lærlingeplasser i regi av kommunene og fylkeskommunen

Tiltak:

- Etablere en felles rådgivningsenhet i Finnmark i samarbeid med karrieresenteret, næringslivet og arbeidstakerorganisasjoner.
- Stimulere kommunene og fylkeskommunen til å øke lærlingeplasser, for eksempel gjennom økonomisk kompensasjon til ansatte som har opplæringsansvar.
- Legge til rette for rimeligere boforhold for elever og utvide vertsfamilieordningen
- Øke samarbeid med universitetet og næringslivet om etter- og videreutdanning av lærere
- Utbedre dagens elevhybler og opprette flere
- Etablere felles praksis ved bruk av fraværssystem
- Styrke miljøarbeidertjenesten
- Gi kontaktlærer muligheten til å følge opp elevene både faglig og sosialt, gjennom nedsatt undervisningstid. Denne skal brukes til veiledning av den enkelte elev.
- «Kultur for læring» - kampanje som fokuserer på betydningen for Finnmark av utdanning og utvikling som retter seg både mot elever og foreldre.
- Samarbeide med universitet og næringslivet om videreutvikling av utdanningsløp i Finnmark
- Videreutvikle nettbaserte løsninger i LOSA – modellen
- Stimulere til økt bruk av alternative undervisningsopplegg
- Samordne utdanningsløp mellom de statlige samiske videregående skolene og de fylkeskommunale videregående skolene.
- Mer praktisk undervisning i yrkesfag i samarbeid med de respektive bransjer
- Hospiteringsordning for yrkesfaglærere i bedrifter

- Stimulere til at man får flere lærere som har samisk som 1. språk
- Sikre drift av fylkets folkehøyskoler
- De elevene som står i fare for å få ikke gyldig vitnemål skal ha tilbakemelding og oppfølging
- Jobb for bedre stipendordninger for de borteboende, eller andre støtteordninger
- Styrke Finnmarksfakultetet og campusene i Alta, Hammerfest og Kirkenes

Kultur og idrett

Ambisjon:

- Finnmark skal ha et levende og mangfoldig kulturliv som med stolthet bygger på vår flerkulturelle hverdag. Vi vil fremheve de kulturelle særtrekkene som et bidrag til vår nasjonale kulturarv.
- Finnmark skal ha et idrettsliv som gir plass til en levende og sterk breddeidrett, i tillegg til utøvere på elitenivå.

Prinsipper:

- Ett kulturliv som synliggjør det kulturelle mangfold i Finnmark
- Moderne og tilgjengelige museumstjenester
- Styrke kulturminner for synliggjøring av historie
- Sørge for festivalmangfold i Finnmark
- Frivillige lag og organisasjoner er bærebjelken i kulturlivet, og må sikres gode vilkår og prioriteres økonomisk
- Støtte idrettsbevegelsen som et viktig folkehelseiltak og som en sentral aktør for å gi bolyst og livsglede.
- Idrett, idrettsanlegg, kultur og kulturanlegg skal være for alle. Aktiviteter og anlegg som har fokus på å få alle med prioriteres.

Tiltak:

- Gjøre bibliotekstjenester mer tilgjengelig for alle i Finnmark
- Videreføre satsningen på festivaler og festivalstøtte
- Innføre sjekkliste for universell utforming til idretts- og kulturarrangementer
- Prioritere anlegg med flerbruksmuligheter
- Styrke og utvide kulturkortordningen
- Styrke idrettskretsens økonomiske rammebetingelser
- Styrke museenes økonomiske rammebetingelser

- Sikre den Nord-norske kulturavtalen

Helse

Ambisjon:

- Et offentlig helsevesen tilgjengelig for alle hvor alle innbyggerne har et likeverdig helse- og omsorgstilbud uavhengig personlig økonomi, bosted, språk og kultur.
- Bedre tannhelse i Finnmark gjennom økt tilgjengelighet og tidlig innsats
- Styrke samhandling mellom nivåene i helsetjenesten gjennom økt bruk av IKT-løsninger
- Et friskere Finnmark gjennom økt satsning på folkehelse og forebygging.
- Styrke og synliggjøre kompetansemiljøene ved sykehusene

Prinsipper:

- Helse og omsorgstilbudene skal tilbys der brukerne bor og i tråd med intensjonen i samhandlingsreformen. Styrke kommunenes evne til å ivareta denne oppgaven.
- Sykestueplassene funksjon i samhandlingsreformen må ytterligere synliggjøres og styrkes.
- Rus og psykiatri må sees i sammenheng.
- Tilrettelegge helsetjenesten for den samiskspråklige befolkningen.
- Styrke ambulansetjenesten i hele fylket
- Tannhelse skal innarbeides i den totale helsetjenesten og finansieres av det offentlige

Tiltak:

- Si nei til privatisering av helsetjenesten.
- Jobbe for økte statlige overføringer til kommunene for å ivareta samhandlingsreformens intensjon
- Måltallet for sykestueplasser må endres slik at antall plasser er i tråd med behovet i samhandlingsreformen
- Behandlingstilbudet for rusmiddelavhengige må integreres i det psykiske helsevernet og utbygges samtidig
- Sikre planlagt oppstart med om- og utbygging av Alta helsesenter for spesialisttjenester i 2015. Utbyggingen må sikre at lokale røntgentjenester er åpne utover vanlig arbeidstid og i helger, og at hele spekteret av røntgentjenester blir ivaretatt lokalt.

- Renovere/ruste opp/bygge nytt Hammerfest sykehus og forsere finansieringen av utbyggingsprosjektet i Helse Nord RHF investeringsplan.
- Sikre den planlagte etableringen av Samisk Helsepark. Dagens lokalisering i Lakselv og Karasjok beholdes og blir en del av den nye enheten.
- Jobbe for å realisere samisk tolkeprosjekt
- Fokus på rekruttering og stabilisering av fagpersonell i Finnmark
- Jobbe aktivt for å sikre tannhelsespesialister til Finnmark
- Jobbe for at tilbudet til kriminalitetsofre styrkes.

Internasjonalisering

Ambisjon:

- Uavhengig av internasjonale spenninger, må samarbeidet i Barentsregionen styrkes
- Finnmark har en unik posisjon i internasjonal sammenheng med våre grenser. Finnmark skal derfor være en klar stemme for internasjonal samarbeid, dialog og vennskap.
- Finnmark skal være pådriver for å utvikle samarbeid med sine naboland, både innenfor utdannings-, nærings- og kultursektoren.

Prinsipper:

- Enklere grensepasseringer er viktig for å lettere kunne samarbeide på tvers av grensene
- Samarbeid på tvers av grensene der det er mulig
- Bedre ressursutnyttelse og flyt av arbeidskraft
- Miljø og klimaspørsmål er et viktig samarbeidstema
- Prioritere grenseoverskridende språk- og kulturprosjekter

Tiltak:

- Finnmark arbeiderparti vil styrke arbeidet med miljøtiltak på tvers av grenser i Barentsregionen. F.eks. gjennom økt atomsikkerhet, mindre luftforurensning og mer samarbeid om avfallshåndtering
- Jobbe for visumfrihet og utvide grenseboerbeviset til å gjelde hele befolkningen i Finnmark.
- Opprettholde og styrke Barentssekretariatets tilstedeværelse i Kirkenes.
- Jobbe for jernbane mellom Rovaniemi og Kirkenes

- Jobbe for bedre vilkår for arbeidsinnvandring fra Russland.
- Legge til rette for økt skolesamarbeid med grensenære skoler og utdanningsinstitusjoner
- Bidra til grenseoverskridende miljøtiltak